

INFORMATOR nr 51
REGION ŚRODKOWO-WSCHODNI
LUBLIN 4 II 1983

"SOLIDARNOŚĆ" DZIŚ

OSWIADCZENIE PROGRAMOWE TYMCZASOWEJ KOMISJI KOORDYNACYJNEJ NSZZ "SOLIDARNOŚĆ"

Po rocznym trwaniu stanu wojennego i jego formalnym zawieszeniu nie ma już wątpliwości, iż grudniowy zamach na prawa obywatelskie i pracownicze był początkiem nowego etapu w procesie pacyfikacji narodu. Celem władzy jest zdławienie demokratycznych dążeń, rozbięcie społecznej solidarności i zaprowadzenie rządów opartych na pezymisie i powszechnym poczuciu zagrożenia w stopniu nie znanym w Polsce od czasów stalinowskich. Powstaje totalitarna dyktatura. Zasadą jej rządów stało się strzelanie do bezbronných robotników, więsienie tysięcy ludzi za działalność społeczną, tropienie - niczym zbrodniarzy - działaczy NSZZ "Solidarność". Dyktatura ta sankcjonuje system terroru wprowadzając ustawodawstwo sprzeczne z międzynarodowymi konwencjami i zobowiązaniami przyjętymi przez PRL. Bezprawie stało się prawem.

Demokratyczne reformy zmierzające do uzdrowienia stosunków społecznych i gospodarskich są dla obecnego systemu śmiertelnym zagrożeniem. Rządząc przy pomocy strachu władza sama skazana jest na strach przed wybuchem społecznej nienawiści. Dziś nasza gotowość do ustępstw uznana zostanie jedynie za objaw słabości i przyczyni się do utrwalenia represyjnego systemu. Społeczeństwo nie ma wyboru - jedyna droga to opór, walka z dyktaturą.

Celem naszej walki pozostaje realizacja programu I Krajowego Zjazdu Delegatów NSZZ "Solidarność", program demokratycznych reform niezbędnych do podniesienia kraju z upadku. Wskazuje on drogę budowy SAMORZĄDNEJ RZECZPOSPOLITEJ:

- w której władza byłaby poddana kontroli społecznej: w zakładzie pracy poprzez samorząd pracowniczy; w gminie, mieście i województwie poprzez samorząd terytorjalny; w kraju poprzez demokratycznie wybierany sejm,
- w której strażnikiem praworządności byłyby niezależne sądy,
- w której środki produkcji stałyby się rzeczywistą własnością społeczną zapewniając załogom zakładów w pracy faktyczny udział w podziale wypracowanego dochodu,
- w której kultura, oświata i środki masowego przekazu służyłyby społeczeństwu.

Program ten zakłada, że z jednej strony naprawa Rzeczypospolitej wymaga głębokich reform życia społecznego, gospodarczego i politycznego, z drugiej zaś, że położenie geopolityczne Polski sprawia, że reformy przeprowadzane muszą być stopniowo, bez naruszania zasadniczej równowagi sił w Europie.

Wizja Samorządnej Rzeczypospolitej nie jest sprzeczna z ideą socjalizmu a jej realizacja nie musi kłócić się z istniejącym ładem międzynarodowym. Sojusze zawarte przez Polskę nie mogą przesądzać o istnieniu rządów dyktatorskich, powszechnie znienawidzonych, nie dających krajowi żadnych perspektyw rozwoju. Stanowi to bowiem stałe zagrożenie dla pokoju w Europie.

Realizacja programu wymaga stworzenia sytuacji, w której władza zmuszona jest do szukania kompromisu ze społeczeństwem. Wtedy dopiero możliwe będzie zapoczątkowanie procesów reform i zapewnienie warunków jawnego działania niezależnych związków zawodowych, organizacji i stowarzyszeń reprezentujących społeczne interesy. By system władzy w Polsce zdolny był do ustępstw, by realna stała się perspektywa reform, konieczne są działania prowadzące do załamania obecnej dyktatury.

Dziś społeczny opór i walkę z dyktaturą wyznaczają następujące płaszczyzny działania:
- front odnowy,
- walka ekonomiczna,
- walka i niezależna świadomość społeczna,
- przygotowanie do strajku generalnego.
Podjęcie ich to zadanie samoorganizującego się społeczeństwa.

Naszym głównym orężem w tej walce jest społeczna solidarność. Dzięki niej zwyciężyliśmy w Sierpniu 80 i przetrwaliliśmy represje stanu wojennego. Roćziła się ona na nowo

w obozach internowania i więzieniach, w zakładach pracy i kościołach, w codziennej działalności ogólnego naszego ruchu i podczas masowych demonstracji. Naszą siłą była i jest świadomość, że jesteśmy razem, że każdy z nas jest obrońcą i obroną potrzebuje. Dlatego nikt represjonowany: więziony, pobity, pozbawiony pracy nie może pozostać bez opieki i pomocy. Jest to moralny obowiązek każdego z nas. Wszystkie środowiska występować powinny z żądaniem uwolnienia więzionych za działalność społeczną i poglądy polityczne. Każdy, kto przyczynia się do represjonowania człowieka, spotka się z naszym potępieniem.

Front odmowy

Odmowa uczestnictwa w kłamstwie, bezprawiu i przemocy to codzienna forma walki z dyktaturą, dostępna każdemu z nas. Stosując powszechny bojkot tworzonych przez władze fasadowych związków zawodowych odnieśliśmy wspólne i polityczne zwycięstwo. Bojkot ten stał się referendum, które wykazuje codziennie, że społeczeństwo odrzuca istniejące rządy przymusu i terroru. Świadczy on również o tym, iż miejsce niezależnego ruchu związkowego pozostanie wolne do czasu jego ponownej legalizacji, że "Solidarność" trwa i odzyska swoje prawa.

Przyjęta w czasie stanu wojennego zasada bojkotu organizacji, instytucji i stowarzyszeń, które:

- manifestują poparcie dla obecnego stanu dyktatury,
- współuczestniczą w represjach,
- są namiastką zdelegalizowanych organizacji społecznych,
- imitują życie społeczno-polityczne /partie, PRON, OKON, FJN itp./

winna stać się trwałym elementem naszego życia. W ten sposób demonstrujemy przywiązanie do zdobytych Sierpnia 80, dążymy do prawdy i godności, nie zgadzamy się na kłamstwo i bezprawie w życiu społecznym i politycznym. Nie będziemy godzić się już na udział w farsie wyborów do sejmiku czy w rad narodowych. Nie będziemy uczestniczyć w organizowanych przez władze masówkach, oficjalnych demonstracjach i uroczystościach. Będziemy przeciwstawiać się wykorzystywaniu nas w budowie fikcji społecznego mandatu dla systemu obecnej dyktatury. Niech władza ta pozostanie w politycznej próżni.

Zasadę bojkotu powinniśmy stosować selektywnie. Można i należy korzystać z możliwości prowadzenia niezależnej działalności w tych instytucjach oficjalnych, których celem jest zaspokojenie autentycznych potrzeb społeczeństwa. Zważyć jednak trzeba, by działalność ta nie służyła uwiarygodnieniu kłamstwa i wspieraniu dyktatury. Tworzyć należy środowiska we kodeksy postępowania, w których selektywny bojkot łączyć się będzie ze wskazywaniem godnych i uczciwych sfer społecznej i zawodowej aktywności.

Front odmowy to także front walki aktywnej. Władza zapewne przełamywać go będzie przy pomocy szantażu i przekupstwa. Naszym zadaniem jest wspólnie temu przeciwdziałać. Każdy przypadek szantażu winien stać się sprawą publiczną. Osłabia to jego efekt i utrudnia posługiwanie się nim w przyszłości. Stałe zbieranie składek, tworzenie komitetów społecznej pomocy, domaganie się istnienia niezależnych od fasadowych związków kas zapomogowo-pożyczkowych i funduszu wczasów pracowniczych to także formy obrony przed przekupstwem. Nie wolno dopuścić do tego, by hańba wstąpienia do prorządowych związków była dla prawdziwie potrzebujących jedynym wyjściem z trudnej sytuacji finansowej.

Walka ekonomiczna

Po trzydziestu ośmiu latach istnienia PRL społeczeństwo polskie doprowadzone zostało na skraj nędzy. Z racjonowaną żywnością, pozbawieni lekarstw i odzieży, zepchnięci zostaliśmy do roli bankruta - 30 miliardowe zadłużenie ciążyć będzie na nas przez wiele lat. Niszczące olbrzymie bogactwo narodowe w nie wykorzystanych fabrykach i przerwanych inwestycjach. Rośnie technologiczne zacofanie. Sposób wykorzystywania polskiego potencjału gospodarczego nabiera cech kolonialnej eksploatacji. Rabunkowa gospodarka w górnictwie przyniosła dziesiątki śmiertelnych ofiar, doprowadziła do dewastacji kopalń i wyniszczenia zasobów surowcowych Polski. Pozbawione środków rolnictwo nie jest zdolne wyżywić narodu. Dewastacja środowiska naturalnego zagraża jego biologicznym podstawom.

Dyktatura stanu wojennego zrealizowała tylko program olbrzymich podwyżek cen, nie dając w zamian żadnych perspektyw poprawy sytuacji gospodarczej. Program ten, oderwany od pozostałych mechanizmów rynkowych i organizacyjnych, po roku doprowadził do drastycznej, bo po nad 30-procentowej obniżki stopy życiowej. Już dziś trzecia część rodzin pracowniczych żyje na granicy nędzy. Jednocześnie na społeczeństwo przerzucono ciężar gigantycznie rozbudowanego aparatu przemocy: setki tysięcy funkcjonariuszy SB, MO, ZOMO, wojska i partii, terrorem utrzymujących kbał w posłuszeństwie. Zapowiedziano już następne pod-

wyżki cen. Spowodują one dalszeubożnienie społeczeństwa, rozszerzą sferę niedostatku, zagrażają przekroczeniem biologicznego minimum.

Stan wojenny i jego ustawodawstwo przekreślają szansę wyjścia z kryzysu. Reformę opartą o zasadę samo dzicłności, samorządności i samofinansowania wprowadzono do zmiany fa-sady na dotychczasowym, skompromitowanym systemie nakazowo-rozdzielczym i militaryzacji głównych gałęzi gospodarki. Drastycznie ograniczone prawa óracownicze stworzyły warunki pta cy półniewolniczej, z przymusem pracy, z administracyjnym przywiązaniem do miejsca pra-cy, groźbą pozbawienia pracy z przyczyn politycznych. W tych warunkach samorządowa reforma gospodarza staje się fikcją. Samorząd nie może być zdolny do wykonywania swoich obowią-zków.

Nie możemy brać odpowiedzialności za stan gospodarki. Mąsimy jednak dbać o utrzymanie jej na poziomie zapewniającym najkorzystniejsze warunki dla jej przyszłej odnowy. Nie wol-no nam godzić się na dalszą obniżkę poziomu życia. W programie obrony podstawowych interes-ów społecznych i pracowniczych najważniejszą staje się dziś walka o byt. Toczyć się ona będzie w każdym zakładzie pracy i w każdym gospodarstwie rolnym. Poprzemy każdą inicjatywę organizującą rolników dla obrony ich pracy.

W zakładach pracy walkę tę prowadzić będziemy przy użyciu wszelkich możliwych form nacisku, w tym:

- wykorzystując obowiązujące przepisy prawne do rygorystycznego przestrzegania kodeksu pracy, prawidłowości zatrudnienia i płacy, przepisów BHP, norm technologicznych, warunków socjalnych itp.;
- domagając się dokładnych informacji o decyzjach i efektach produkcyjnych, podziale fun-duszu płac i premii, działalności służb socjalnych itp., podając do wiadomości publicznej zatajane przez dyrekcję błędne decyzje, niepopularne zarządzenia, przypadki marnotraw-stwa, niskompetencji i represji;
- organizując zbiorowe protesty, petycje, odmowę pracy w nadgodzinach, bojkot zarządzeń ogra-niczających pracownicze uprawnienia czy tworzących wewnątrzgrupowe podziały. Naj-silniejszą i najskuteczniejszą formą zbiorowego protestu jest strajk ekonomiczny.
- wykorzystując samorząd pracowniczy tam, gdzie istnieje możliwość utworzenia go tak - by służył ochronie warunków bytu załogi i obronie przed represjami. Odebranie samorządo-wi możliwości działania w tym zakresie jest sygnałem dla członków rady pracowniczej do rezygnacji z mandatów i zwrócenia się do załogi o bojkot samorządu.

o niezależną świadomość społeczną

"Solidarność" powstała z powszechnego protestu, ze wspólnej walki i pracy różnych środowisk społecznych. Budując ją przewyciężyliśmy podziały, które świadomie i celowo tworzyła władza. Trwałość współpracy środowisk robotniczych, chłopskich i inteligentkich jest gwarancją zwycięstwa. Umocniliśmy ją po Sierpniu 80, od 13 grudnia 1981 stanowi ona bazę naszego oporu.

Zagrożeniem, jakie w sferze świadomości społeczno-politycznej, edukacji i kultury narodowej, społecznej moralności i postaw obywatelskich niesie totalitarna władza, zapo-pbiec może społeczeństwo myślące politycznie, znające swą historię, ceniące autentyczną kulturę, nie podatne na manipulacje ideologiczne. Dlatego głównym zadaniem dziś jest krze-wienie myśli niezależnej, przełamywanie państwowego monopolu na słowo pisane i mówione, na info rmację i oświatę, kulturę i badania naukowe, na refleksję polityczną i społeczną. Szczególna rola przypada tutaj środowiskom intelektualnym i twórczym, od których społeczeństwo oczekuje pracy dla dobra ogółu. Wsprzemy każdą niezależną inicjatywę, będziemy tworzyć fundusze społeczne i stypendia pozwalające na uniezależnienie się od dyktatury.

Front współpracy na rzecz niezależności intelektualnej i autentycznego rozwoju róż-nych środowisk winien łączyć wszystkie krę ki społeczeństwa. Poprzez podejmowanie inicjaty-w sa moksztalceniowych, rozbudowę sieci biuletynów związkowych, bibliotek i wydawnictw niezależnych należy do pobudzenia refleksji społecznej w środowisku robotniczym i do upowszechniania jego sądów, opinii i interpretacji. Obowiązującym nas wszystkich naka-zem społecznej solidarności jest przeciwdziałanie eliminacji z życia publicznego środowisk i ludzi niewygodnych dla totalitarnej dyktatury.

Niezależne instytucje i inicjatywy takie jak: rynek wydawniczy i artystyczny, prasa, radio, ówiata niezależna, są naszym wspólnym dobrem. Należy je wspomagać i ochraniać. Istnienie i rozwój tego nurtu daje niezależność społeczeństwu, przygotowuje je do życia w demokratycznej i samorządnej Rzeczypospolitej.

Przygotowanie do strajku generalnego

Strajk generalny to najsiłniejszy środek naszej walki. Masowe uczestnictwo w postulatowych dotąd działalnościach jest ważnym etapem jego przygotowań. Powodzenie strajku zależy od wielu czynników, z których podstawowymi są:

- stopień samoorganizacji i determinacji społecznej;
- powszechna świadomość i akceptacja celów;
- polityczna sytuacja międzynarodowa.

Te same czynniki wpływają na stopień gotowości dyktatury do spacyfikowania załóg. Dotychczas władza gotowa politycznie na użycie wszystkich środków w walce ze społeczeństwem znajdowała dość siły, by strajk złamać. Utrzymanie przez nią takiego stopnia gotowości nie może trwać zbyt długo. Wiąże się bowiem z wielkimi kosztami politycznymi i społecznymi. Na dochoǳi czas, gdy broń strajkowa stanie się znowu realnym środkiem walki, gdy decyzja użycia siły przeciw strajkującym robotnikom nieść będzie wielkie zagrożenie dla istnienia samej dyktatury.

Perspektywa strajku generalnego, który jest nieuchronny według naszej oceny, nie przekreśla programu ewolucyjnej przemiany systemu. Wskazuje tylko sposób załamania obecnej dyktatury i stworzenia warunków wyjścia na drogę demokratycznych reform.

W trakcie przygotowań do strajku generalnego musimy sformułować i uzgodnić społeczny program minimum - zespół postulatów strajkowych, które z jednej strony gwarantowałyby dalszy przebieg procesu reform, z drugiej zaś uwzględniały ograniczenia wynikające z wewnętrżnych i międzynarodowych realiów politycznych.

x x x

Tymczasowa Komisja Koordynacyjna NSZZ "Solidarność" przedstawia oświadczenie "SOLIDARNOSC DZIS" - program działania naszego związku w obecnych warunkach polityczno-społecznych. Czerpiemy z dziedzictwa I Krajowego Zjazdu Deleǳatów - z programu Samorządnej Rzeczypospolitej. Stan wojenny i delegalizacja NSZZ "Solidarność" stworzyły nową sytuację, która stawia przed nami nowe obowiązki.

Dyskusje programowe prowadzone były w różnych środowiskach i na łamach niezależnej prasy. Za swej strony TKK i władze regionalne inicjowały prace grup programowych. W ich toku wykrystalizowała się koncepcja Niezależnego Społeczeństwa. Wytyczyła ona główne kierunki działania. Przedstawiliśmy je w założeniach programowych "Społeczeństwo Podziemne" /lipiec 82/ oraz w oświadczeniach TKK dotyczących bieżącej walki. Program "SOLIDARNOSC DZIS" adresujemy do całego społeczeństwa. Nakłada on również obowiązki na TKK, struktury regionalne i zakładowe. Nie zastąpi on jednak wizji jutra. Muszą ją tworzyć odrębne programy społeczno-polityczne. Będziemy wspierać takie inicjatywy.

Naszym pragnieniem jest, by program "SOLIDARNOSC" DZIS" przyczynił się do utrwalenia już ukształtowanego społecznego frontu samoobrony, frontu operu i walki z dyktaturą o wartości najprostsze i podstawowe w życiu człowieka, społeczności, narodu - o prawo do prawdy, godności, nadziei. Cele te skupiają wszystkich ludzi dobrej woli, niezależnie od wyznawanych poglądów politycznych i opcji ideologicznych, wszystkie demokratyczne siły narodu. Pluralizm i otwartość to cechy "Solidarności", ruchu zrodzonego w Sierpniu 80. Pragniemy tworzyć płaszczyzny porozumienia i współdziałania z każdym, komu bliskie są cele naszego ruchu, ze wszystkimi nurtami społecznej aktywności, które przyjmą za swój ideał - wolną i demokratyczną Polskę.

22 stycznia 1983

Tymczasowa Komisja Koordynacyjna NSZZ "Solidarność"

Zbigniew Bujak /Region Mazowsze/
Władysław Hardek /Region Małopolska/
Bogdan Lis /Region Gdańsk/
Józef Pinior /Region Dolny Śląsk/
Eugeniusz Szumiejko /członek Prezydium KK/

x x x

WYJAŚNIENIE. W odpowiedzi na liczne pytania informujemy, że 49 numer "Informatora" ukazał się w zmniejszonym nakładzie i dlatego nie dotarł do wszystkich naszych Czytelników. Myślimy, że - jak zawsze - ci, którzy go otrzymali, umożliwią przeczytanie innym.
DZIEKUJEMY ZA WPŁATY /w tys. zł/: Junta-0,5, Szymon-2, KAT 4 Chełm-1,5, Fijołek-0,2, Sokół-0,2, Staś-1, Puławiak-1. RKK KWITUJE: Rolnik z Zamojskiego-2; dla aktorów: Jagiełło-1, Biuro-10+3,65, Belfry-5, Aktor-1,2, Oporniki-2; na agendy: Mańka W.-3, Świecznik-1,1, Kula-borant 1-1,5, UR-2B-1, Grzyb-1, Ślimak-2,5, Synapsa-0,9.